

Jocuri periculoase cu istoria, o revizuire a miturilor național-socialiste selectate

Łukasz Migniewicz

Cuvinte-cheie

mit istoric, manipularea istoriei, falsificarea istoriei, propagandă, antisemitism, rasism, înjunghiere pe la spate, școala în cel de-Al Treilea Reich, George Orwell

Introducere pentru profesor

Planul este conceput pentru ultimul an din ciclul gimnazial și liceal (începând de la vârsta de 14 ani). Subiectele abordate fac posibilă utilizarea materialelor în cadrul orelor interdisciplinare de istorie, cultură, limbă maternă și științe sociale.

Materialul este împărțit în trei părți: scenariul real, un set de materiale sursă și o foaie de lucru conținând sarcini de lucru în clasă, în grup sau independent. Elementele individuale ale scenariului pot fi modificate pentru a le adapta elevilor.

Instrucțiuni

Planul include nouă materiale sursă și o foaie de lucru cu exerciții. Distribuirea propusă a activităților poate fi modificată, la fel și utilizarea surselor și a exercițiilor.

Obiective operaționale

Elev:

- explică originile ideologice ale legislației utilizate de naziști în Legile de la Nürnberg,
 - utilizează o varietate de surse de informare: afiș de propagandă, caricatură, legislație, eseuri academice, articole de ziar și este capabil să definească utilitatea acestora în analiza problemei falsificării istoriei,
-

-
- analizează texte și imagini sursă, identificând relații de cauză-efect între acestea și evenimentele istorice,
 - aracterizează propaganda celui de-Al Treilea Reich și este capabil să evalueze impactul acesteia asupra cetățenilor,
 - utilizează materiale sursă pentru a crea o narațiune istorică,
 - utilizează cunoștințele dobândite pentru a crea informații noi.
 - Metode de predare
 - conversație didactică,
 - discuție,
 - lucru în grup; lucru independent,
 - brainstorming,
 - analiza materialului sursă, a textelor și a ilustrațiilor,
 - bulgăre de zăpadă,
 - the long table – masă lungă,
 - lucrul cu un set de exerciții.

Resurse didactice

- seturi de exerciții și materiale resursă disponibile pe platforma **Hi-story lessons**,
- tablă/ flipchart, marker/ cretă,
- foi mari de hârtie/ carton,
- un computer cu acces la internet și un proiector/ tablă multimedia.

Înainte de lecție

Rugați elevii să citească eseu intitulat ***Falsuri istorice în propaganda nazistă***.

Planul lecției

Introducere

1. Explicați elevilor că scopul cursului este să caute răspunsuri la întrebarea: În ce măsură falsificarea istoriei și crearea de mituri în timpul regimului nazist au perpetuat puterea acestuia și până unde a mers manipularea? Încercați să sensibilizați elevii cu privire la ușurința cu care propaganda nazistă a influențat mințile cetățenilor, relatând despre surprinzătoarea pasivitate a societății germane în fața brutalității și crimelor regimului.
2. Informați elevii că în timpul orei vor lucra individual sau în grupuri, iar baza deliberărilor va consta într-o discuție comună despre problemele puse. Libertatea de exprimare și capacitatea de a crea argumente și contraargumente sunt importante.
3. Distribuiți elevilor fișe de lucru și seturi de resurse. În planul de lecție, am propus o posibilitate pentru utilizarea lor. Cu toate acestea, ele sunt structurate astfel încât să le puteți modifica.

Dezvoltare

1. Falsificarea istoriei și propaganda în istorie nu sunt o invenție a secolului al XX-lea. Într-o scurtă conversație didactică (discuție – miniprelegere), dați elevilor exemple de manipulări care au avut consecințe semnificative pentru generațiile de atunci și pentru cele viitoare. Propun să vă concentrați pe exemple specifice din istoria generală sau regională care se referă la evenimente familiare elevilor, cum ar fi falsificarea documentelor poloneze de către Ordinul Cavalerilor Teutoni; rescrierea de către Bismarck a Telegrammei (Depeșei) de la Emsk[1]; falsa amenințare turcească la adresa orașului Wrocław în 1529 ca pretext pentru desființarea abației catolice de la Olbin în conflict cu consiliul orașului Wrocław[2]; manipularea istoriei de către guvernele comuniste din țările din spatele Cortinei de Fier etc. Sunteți absolut liber să alegeți ce

[1] Merită citit: [Depeșa de la Emsk sau lovitura de maestru a lui Bismarck](#) [acces: 21.12.2020].

[2] Merită citită o postare pe blog despre circumstanțele disputei și demolarea abației: [Ce leagă filmul Indiana Jones și serialul TV „Secolul Magnific” de abația din Olbin?](#), 14.08.2018 [accesat 21.12.2020].

doriți, dar concentrați-vă asupra câtorva exemple care arată clar contrastul dintre manipulare și fapte. După miniprelegere, rugați elevii să vorbească despre puterea minciunii și înrădăcinarea acesteia în societate. În timp ce vorbesc, întrebați-i despre exemple de știri false (fake news) pe care le cunosc din istoria contemporană. Înregistrați toate observațiile pe tablă (în cazul învățării online, este o idee bună să le scrieți pe ecran sau să le permiteți elevilor să-și partajeze propriul ecran/ tableta). După ce toate răspunsurile au fost colectate, prezentați elevilor definiția propagandei. Subliniați rolul său important în crearea unei societăți subordonate și subliniați că se folosește adesea de trecutul istoric. Întrebați dacă manipularea/ falsificarea istoriei poate fi un ingredient excelent (cel mai bun) pentru propagandă.

2. Împărțiți elevii în grupuri (4-6 persoane). Distribuiți-le fișele de lucru și trusele de activități. În această parte a orei vor lucra la sursele A, B, C și vor crea răspunsuri la exercițiile 1-2. Propuneți apoi o sinteză a lucrărilor elevilor sub forma unui minipanel de discuții, conform principiului long table, adică un reprezentant al fiecărui grup stă la masă și discută subiectul dat (exercițiile 1 și 2 cu puncte). Ceilalți reprezintă publicul. Rolul de moderator[3] este jucat de dvs. În timpul unei discuții în curs, participantul care consideră că a epuizat subiectul poate părăsi masa în orice moment pentru a elibera spațiu pentru următorul vorbitor din public. Principiul funcționează și invers. De asemenea, observatorii pot solicita un loc la masă și pot înlocui persoana care participă la dezbateri. Este important ca un număr cât mai mare de elevi să aibă un cuvânt de spus în schimbul de opinii și puncte de vedere. Prin aplicarea acestui principiu, este posibil un schimb viu, dinamic de păreri.

La sfârșitul discuției, participanții notează pe un flipchart rezultatele și concluziile, care vor include răspunsurile la exercițiile legate de sursele A, B, C[4].

Rezumând discuția, atrageți atenția asupra argumentelor apărute. Subliniați că propaganda nazistă vizând antisemitismul a implicat în mod repetat manipularea

[3] Ipotezele metodei long table nu includ o astfel de caracteristică, dar dacă considerați că este necesar să mențineți un oarecare control asupra discuției, puteți să o introduceți, fără probleme.

[4] Formula long table poate fi aplicată cu succes la predarea on-line. Elevii entuziaști discută între ei, iar ceilalți participanți se alătură conversației. Unele programe de învățământ la distanță vă permit să creați săli separate pentru lucrul în grup; acestea înlesnesc realizarea exercițiului și aplicarea oricăror metode de lucru în grup.

faptelor și utilizarea vestigiilor din trecut, a căror interpretare de către regim a fost arbitrară și adesea scoasă din context[5].

3. În sistemele totalitare școala trebuia să formeze un om nou, complet supus autorității, care să accepte fără critică toate informațiile ca fiind singurele corecte. Informați elevii cu privire la rolul educației în cel de-Al Treilea Reich. Rugați-i să se uite împreună la sursele D și E. Atrageți atenția asupra aspectelor legate de „rasă” în legislația germană, făcând referire și la argumentele formulate în partea anterioară a orei. Informați elevii că vor face exercițiul 4 independent. Apoi, conform metodei bulgărelui de zăpadă, ei se vor grupa câte doi și își vor compara argumentele și motivele[6]. Următoarea etapă este de a potrivi doi în patru, patru în opt și așa mai departe, până când există o logică elaborată de întreaga clasă. Exercițiul 5 pe care elevii îl pot face singuri (de exemplu, ca temă pentru acasă).
4. Prezentați elevilor problema unui alt mit folosit de propaganda național-socialistă pentru a manipula istoria: „înjunghiere pe la spate”. Subliniați că acesta a fost unul dintre principalele argumente folosite de naziști pentru revizuirea Tratatului de la Versailles. Rugați elevii să citească materialele sursă F și G. Sugerați-le să completeze exercițiul 6. Reflectați împreună asupra întrebării din exercițiul 7, care rezumă această parte a lecției.
5. Explicați elevilor că naziștii, în încercarea lor de a falsifica faptele istorice și antropologice, au încercat să justifice mitul supraomului și al rasei ariene[7] și agresiunea îndreptată împotriva altor popoare și țări prin crearea unui alt mit, cel al spațiului vital în Europa Răsăriteană, ceea ce a condus la crearea unui mecanism de exterminare care a costat milioane de vieți în numele unor ipoteze false în biologie, arheologie și istorie. Cereți elevilor să citească sursele H și I, apoi propuneți o discuție pe tema „Se referă ambele surse la fenomenul de falsificare a istoriei originii poporului german?” Stabiliți împreună, scriind argumentele pe tablă/ flipchart etc., cum arată

[5] Merită subliniată aici semnificația largă a factorilor economici și sociali ai resentimentelor față de evrei, care decurg nu dintr-o obsesie particulară a lui Hitler și a anturajului său, ci din fenomenul negativ al antisemitismului prezent în societate și cultură de secole.

[6] Metoda bulgărelui de zăpadă poate fi modificată într-o situație de predare la distanță prin propunerea discuțiilor în grup și a schimbului de justificări standardizate între acestea.

[7] Subiectul apare frecvent în literatură și film. Merită să dedicați o parte a orei pentru a vorbi despre acest lucru. Întrebați elevii dacă știu titluri specifice.

narațiunea în ambele surse și ce au în comun opiniile cercetătorilor cu privire la cercetarea antropologică și istorică în Al Treilea Reich și cercetarea istorică în cel de-Al Treilea Reich. Încheiați prin prezentarea tuturor argumentelor evocate în cadrul discuției.

Recapitulare

În cursul activității, alcătuiți împreună cu elevii un mic catalog al miturilor istorice și al manipulărilor și falsificărilor istorice create pe baza acestora. În concluzie, adunați toate materialele pe care le-ați elaborat împreună cu elevii dvs. și creați un grafic – o hartă mentală[8] –, cu sloganul central care este mitul – falsificarea istorică. Acesta va fi un ajutor pentru tema de acasă.

Temele pentru acasă

Eseu. „Cine controlează trecutul controlează viitorul. Cine controlează prezentul controlează trecutul”[9]. Ești de acord cu cuvintele autorului? În lucrare ai putea utiliza surse din lecții.

8] Una dintre metodele de activare utilizate în timpul cursurilor constând în crearea de către participanți a unui afiș în timpul discuției/ dezbaterii. Acesta este un rezumat grafic al dezbaterii. Descrierea metodei: <https://www.szkolazklasa.org.pl/wp-content/uploads/2016/11/Metaplan.pdf> [acces: 14.12.2020].

[9] George Orwell, Rok 1984 (1984), Mediasat Poland, Cracovia, 2004, p. 32.

Fișă de lucru

EXERCIȚII PENTRU SURSELE A, B și C

Exercițiul 1

Scena descrisă pe medalie (sursa A) corespunde afirmațiilor lui François de Fontette (sursa C)? Motivează răspunsul.

Răspunsul tău:

Exercițiul 2

Analizează sursele A și B și răspunde la întrebări:

1. Există similitudini între medaliile lui Christian Wermuth și săptămânalul de propagandă Der Stürmer?

Răspunsul tău:

2. Ia în considerare modul în care se făcea referire la evrei în secolele al XVII-lea și al XX-lea. Observă reversul medaliei și subtitlul revistei.

Răspunsul tău:

3. Ar fi putut imaginea „evreului spânzurat” să-i inspire pe caricaturiștii de la Der Stürmer?

Răspunsul tău:

Exercițiul 3

De ce imaginea și caricatura sunt perfecte pentru manipularea faptelor și istoriei? Fă referire la surse și exemple contemporane.

Răspunsul tău:

EXERCIȚII PENTRU SURSELE D ȘI E

Exercițiul 4

Folosind sursele D și E, demonstrează că politica Germaniei după 1933 a fost una rasială. Invocă un argument din fiecare sursă. Motivează-ți răspunsul făcând referire la materialul de mai sus și la propriile cunoștințe.

Răspunsul tău:

Exercițiul 5

Pe baza sursei E, evaluează falsitatea (F) sau veridicitatea (A) afirmațiilor din tabel.

Lupta de clasă este cel mai important motor al procesului de predare a istoriei în școlile germane după 1933.	
Abordarea național-socialistă a educației istorice era lipsită de obiectivitate și propunea doar ideea considerată corectă, ale cărei premise nu erau negociabile.	
Conform propagandei istorice germane, rasa nordică este singura creatoare a culturii europene.	
Potrivit lui A. Zand, miturile național-socialismului reprezintă cea mai mare amenințare la adresa științei germane.	
Sarcina profesorului german este de a transforma fiecare elev într-un membru pasiv al partidului nazist.	
Unul dintre cele mai importante obiective ale unei școli germane este educarea tinerilor în spiritul mândriei naționale.	
Programul de învățare a istoriei în școala național-socialistă este dominat de mitul că Germania a fost trădată în timpul Primului Război Mondial și că aceasta a fost cauza înfrângerii sale.	
Republica de la Weimar este evaluată pozitiv de către național-socialiști.	

EXERCIȚII PENTRU SURSELE F și G

Exercițiul 6

Pe baza sursei F, prezintă două argumente care să confirme convingerea opiniei publice germane cu privire la cauzele interne ale înfrângerii Imperiului German în 1918 ca urmare a trădării. Motivează-ți răspunsul prin interpretarea elementelor relevante ale caricaturii.

Răspunsul tău:

Exercițiul 7

Opinia citată în sursa G este confirmată de caricatura din sursa F? Motivează răspunsul.

Răspunsul tău:

Exercițiul 8

Folosind informațiile din sursa G, subliniază faptele din text sau scrie cu propriile cuvinte un răspuns care desființează mitul „înjunghierii pe la spate”.

Răspunsul tău:
